

VOL.06

臺北市母語巢季刊

puqeneti

知識

音樂介紹

跟著節奏一起流動

原工出列

來自吉露文健站日復一日的溫柔堅持

教學應用

沉浸式族語課程執行歷程心得與未來展望

6月
2025 號

hkgan bnrwan

目錄

序

04

*Pgkla meuyas-
supu muru meuyas rmgrigmeuyas rmgrig*

音樂介紹 - 跟著節奏一起流動

08

*mutaluvaivadha ka cekungu- twalai Kinula ka
taielrelrelrea mabulrubulru ki tahudrawdrange,
padhaana asulraelrapela kalrithethe.*

原工出列 - 來自吉露文健站日復一日的溫柔堅持

14

*O malayapay to narakatan i pikerid to
sanoPangcah hananay*

ko pipakafana' ato hinatalaan i ikor

沉浸式族語課程執行歷程心得與未來展望

24

tauhumis tu patasan

序

mapantala mas inihumisan.

halingan hai itu'inihumisan
tu sinsumbangan, islaituzan tu lamis.
mais kahuzas kata, imita a lutbu,
ta'aza at aldidipan, sia sinpasnava tu
sinpapasat mapapinkailas mas isia
is'inhumis tu halinga mas inihumisan
cin.

aip cin tu patasan aiza tu
tau a paisisia sisizas haningu
at mapapasat, sia kaupahanian
lainihaiban tu sin'ihumis tu patasan
hia ispapasadu at mapatusing'av mas
maisisia vaivaivaivi tu sin'ihumis,
ispantala tu inihumisan nasauhabas
sian tu iskuzakuza, min'uniin mas
kaupahanian tu palkadaan.

sia tangus tu patasan tahu mas
Taluku tu huzas "Iyah mgrig kana
大家來跳舞", sia mas Rabay Bkan
masnanava nakahuzas, paisianun mas
sinuduli cin, mapasadu Talukusiduh
malkamadadaingaz tu sintumashing at
kaitaiklasan tu is'ang.ni sian ka huzas,
iskaupa tu tai'an tu sin'iliskinan,
paisisia mas huzas cin mapintamasaz
taisis'an tu is'ang.

傳承文化記憶

語言是文化的靈魂，也是族群認同的根基。當我們在歌聲中舞動身體、在照護中傾聽記憶、在課堂上書寫語彙時，族語與文化便在生活中被再次喚醒。

本季季刊收錄三篇來自第一線的紀錄與實踐故事，呈現族語如何在各種情境中持續發聲，傳承不只是延續，更是一場日常的文化運動。

首篇文章介紹太魯閣族的歌曲『Iyah mgrig kana 大家來跳舞』，由詹秋貴（Rabay Bkan）老師演唱，透過傳統歌舞與節奏，展現族人對祖靈智慧的敬意與對生命的熱愛。這不僅是一首歌，更是一場集體記憶的重現，鼓勵族人在聲音中重拾文化自信。

sia mas taimidusa tu haningu,
kusia Hituking Veday gu Kinulane
asang, sia uncincan ni sian itu
alhahaupuan mas madadaingaz tu
dadangian, mastan aiza itu bungka tu
ailsaduan.

maikasia mas talpataz tu kitngab,
malhahaipu tu Kalazupu kaupahanian
malusbut mapatas pakasia mas
madaingaz tu sinpalkadan, sia mas
halinga, malhaipu mapantala mas
sinkukuza tu lainihaiban.

taismitaau tan'ali kaimin
malbuntuin malkasia saitan tu
kuzakuzaun tu 朱珍靜 masnanava,
na tahu tu makua saia sia 明廉國
小 ma'insun mas isngulun a uvaz
sia malasAmis tu halinga cin tu
sinkuzakuza. mudadaan sia asang
sadosadu at patasaun a sinaduan,
maciskun masnanava mas isnanavan
kuzakuza.

第二篇走入屏東縣霧臺鄉的吉
露部落，文健站不只是長者照顧的
場域，更是文化串聯與世代交會的
基地。

從創站初期的艱辛籌備，到照服員
Kalazupu 日復一日的溫柔堅持，記錄
部落長者與青年的互動，以及語言、
照顧與文化共構的真實圖像。

第三篇邀請長期投入教學現場
的朱珍靜老師，分享明廉國小推動
沉浸式族語課程的經驗。透過實地
走訪部落、文化導向教學與任務型
學習設計，師生共同走進語言與文
化的深處。

maisisia Kenoy asang kitngab,
aiza'in tu imapainsanan, mahtu
usaduan a itu isnanavan a malasAmis
maidaza.taismitau tu patasan maisisia
mas vaivi tu asang, aiza sinkaszang tu
makua sia palasAmis cin makuhuzas,
sia mas malhahaipu cin at mahtu a
bunun usaduan .

aiza inam a aikas'angan, mahtu
paisisia mas asang, pasnanavan
at kati maciskun malmananu, isia
mas kaupahanian makumalasAmis
sinpantala mas imita tu bungka.

課程自 Kenoy 部落出發，五年
來逐步深化教學策略，學生的語言能
力與族群認同顯著提升。這三篇文章
來自不同場域，卻共同描繪出族語如
何在歌聲中被吟唱、在照護中被傾聽、
在教育中被實踐。

我們期盼，透過部落、學校與
家庭的共同努力，讓語言持續活在
生活中，讓文化成為我們連結過去
與未來的橋樑。

sian tu paitasan ni tu ka ispasadu, sian hai sintan'ali amin, taudaniv
tacinicini tu tais'an min'uni amin mapantala mas bungka tu bunun.

這些紀錄不只是見證，也是一種邀請，
邀請每一位讀者一起成為文化傳承的夥伴。

Pgkla meuyas 音樂介紹

supu muru meuyas rmgrigmeuyas rmgrig
跟著節奏一起流動

Ungat ini na nniq ka uyas
mqluli sayang, kiya ni euyas klgan
tnpusu o madas mniq lnglungan ka
dxgal ni lnglungan
snkxlan, mtggmlux mkgarang kska
alang.

2019 hngkawas, Pnyhan qqpahan
kklawa seejiq tnpusu klwaan alang
Tayhuk ni psnakan sprigan nanak
ni niqan balay imi ka“uyas hciyan
rudan”, maxal ka nngalan euyas
rudan klgan tnpusu da, kska na hiya“
Iyah mgrig kana seupu ta rmgrig
kana”o seejiq Truku Jyang-cu-
kwi“Rabay Bkan” rudan nsgan
Bsuring nyusan Karingku ka
meuyas niya, nii o kingal embiyax
bi ni niqan balay lnglungan snkxlan
euyas.

Euyas ni o psmiyah klgan
seejiq“miyah rmgrig kana”, aji wana
mqaras nanak,pusu balay o pstutuy
pspuan lnglungan ni pggealuk knkla
kndsan.

當代流行音樂無所不在，但原
住民族的傳統歌謠，依然靜靜流傳
於部落之中，帶著來自土地的記憶
與情感。

2019 年，臺北市政府原住民族事務委
員會出版《原古流傳》音樂專輯，收
錄十首原住民族傳統歌謠，其中《Iyah
mgrig kana 大家來跳舞》由花蓮秀林
鄉太魯閣族的詹秋貴 (Rabay Bkan)
耆老演唱，是一首節奏強烈、情感濃
厚的舞蹈之歌。

這首歌邀請族人「大家來跳
舞」，不只是娛樂，更是文化的連
結與共同記憶的喚醒。

Pgkla meuyas
音樂介紹

《Iyah mgrig kana》
大家來跳舞
Rabay Bkan 詹秋貴

Li ta kana du wa.

大家一起走吧！

Li ta mgrig da.

大家一起跳吧！

Li ta mgrig kana da.

大家一起跳舞吧！

Tai tai yami mgrig brah namu.

看看我們，在你們面前跳舞

Aji bi rnaw ka grig nami yami.

我們跳的舞可是不簡單啊

Tai sa bi naw yani ni iyo.

看看我們吧

Kana risaw uwa.

各位年輕人小姐

Kana rudan laqi.

各位長輩孩子

Knbiyax mgrig

盡情跳舞

Ungat uic nami

不畏勞累

Tayal suyang taan ni iyo

看起來太優美囉

wis wis wis

(虛詞)

Tai tai yami mgrig brah namu.

看看我們，在你們面前跳舞

Aji bi rnaw ka grig nami yami.

我們跳的舞可是不簡單啊

Tai tai tai yami seejiq Truku ni.

看看我們太魯閣族人

Mgrig mgrig mgrig mgrig brah namu ni.

跳舞跳舞跳舞，在你們面前

Tai sa tai sa binaw grig nami ni.

看著看著看著，試一試我們的舞蹈

Mstaril msbowlung ka qaqay nami.

蹦蹦跳跳，我們的腳步

Kaway kaway kaway kaway girig nami ni.

等著看，認真我們的舞蹈

Aji balay rnaw ka grig nami ni ha.

我們跳的舞可是不簡單啊

Tai sa tai sa binaw grig nami ni.

看著看著看著，試一試我們的舞蹈

Asi saw rngayun ka qaqay nami ni ha.

我們的腳步非常輕盈活躍

wis wis wis

Mniq kska knkla kndsan Truku o, ini ptnaki paah kndsan ka rmgrig, snaw o mnsbowlung musa tmsamat, kikuyuh o pspuan na ka euyas rgrig ni mgrig mniq kska qmeepah, kiya ni pteura kndsan pnseusa ni lmglug lnglungan.

“Iyah mgrig kana”malan ka uyas“wis wis wis wis”msa mlawa, psteura brax lnglungan snkxlan ni malan rrigan hngang qawqaw——nii o euyas rudan emtb tug snluua pah jima, sntama quwaq ni hngak meuyas, hngang nii o kika pteura balay pririh euyas Truku. Saw kana snluan lubug ni pnspuan euyas o, suyang bi euyas ptraan na mseupu dxgal.

Duri ga pgkla ku kana ita “Uyas grig Truku Uyas grig Truku”, rmisuh matas mseupu kngkana qrasan klgan seejiq mniq ptgaya smapuh, mqaras smiyan knciyan, mqaras pntriyan. Empprngaw sseupu ka dseejiq alang ni mpsramal euda meuyas ni rmgrig, mrrawiq ni psblaiq balay, pteura balay lnglungan snkxlan a“emppgealu balay ka kingal ruwan sapah”, pgkla balay kska knkla kndsan pseupu lnglungan.ni plpungan.

在太魯閣族文化中，舞蹈從不脫離生活，男子以跳躍的方式上山狩獵，女子則在農作中也伴隨節奏與韻律，歌謠與舞步結合，展現生活的藝術與內在的感動。

《Iyah mgrig kana》編曲特別加入「wis wis wis wis」的歡呼虛詞，象徵舞蹈時釋放情感的力量，也融入口簧琴的節奏——這是一種以竹片製作的傳統樂器，依靠嘴與氣流演奏，是太魯閣族音樂中極具代表性的聲音。這些自然製作的樂器與歌聲共鳴，展現與土地共生的音樂美學。

另外跟大家介紹《Uyas grig Truku 太魯閣舞之歌》，描繪族人在祭典、豐收、婚慶等節日聚集慶賀的場景。部落族人彼此邀約，準備歌舞節目，彼此祝福與交流，展現「相親相愛，一家人」的情感，強調文化中的團結與友誼。

Meuyas uyas“Iyah mgrig kana”
Rabay Bkan mtgsa, mtucing Pulang
Nantu, pah laqi bilaq mnda ini pndka
nniqan kndsan ni klgan seejiq, Laqi
han o mndakil mniq alang Embgala
Taycyu, baka bi kdkilan na do musa
sjiqun alang Bsngan Karingku da.

Pnyahan na uyas o pnaah bsiyaq balay
endaan stguhuy smluhayu rudan alang,
mquri rudan alang Tkiji, Dowmun,
Qowgan smiling rdrigan rudan ni
euyas rudan, ngalun ka kngkla nii o
endwaun balay matas kana.

Msleexan bi rmngaw ka Rabay
mtgsa, kana uyas rudan ni mrgrig
o aji gmhrapas rrigan, kndsan klgan
seejiq uri. Kngkingal dapil rgrig o
niqan knkla kdsan rudan kana.

Pteura embbrax lnglungan
tmsamat ni brax ka rmgrig snaw,
mdka saw msbbitaw ni tmalang,
Rmgrig kuyuh o mdka saw kndsadha
kdjiyax qmuru waray tintunun ni tnbus
pnegalan uqun, pnseusa ka kndsan.
Swa ni uyas euda o tgaaw pah nklaan
kn dsan rudan ni dxgal rudan.

《Iyah mgrig kana》的演唱
者 Rabay Bkan 老師，出生於南
投 Pulang，自幼歷經跨族群、跨
地區的生活經驗，童年在台中泰雅
族部落成長，成年後嫁入花蓮的
Bsngan 部落。

她的歌謠學習來自與部落耆老長時
間的相處與學習，向崇德、銅門、
加灣等地的長者請教歌舞傳統，將
這些寶貴的知識一一記錄下來。

Rabay 老師強調，這些歌謠與
舞蹈不是舞台表演，而是族人真實
生活的一部分。每個舞步蘊含祖先
的生活智慧。

男性舞蹈展現力量與狩獵精
神，如跳躍與奔跑；女性則以日常
工作如捲絲、篩穀等動作入舞，化
生活為藝術。這些動作的節奏與形
式，皆來自於祖先對土地與生活的
深刻理解。

Ini pstuq rmngaw ita ka hiya,
rgrig rudan o aji wana tmgeeru nanak,
klai bi knkla kn dsan kn dsan uri. Rgrig
ni uyas o kika ini shngii ni mglutut ini
pstuq, kika mgarang mlutut ka kari
uri. Spowda saw pnatas nii, aji wana
tduwa ta qbhanghan hanang nanak,
tduwa ta qtaun ka ednna, kiya ni saw
tduwa meiyah lmkuh knkla kn dsan
lnglungan snkxlan.

“Iyah mgrig kana” kingal kmeaguhh
kana uyas rmgrig, kingal kmeaguh
patas knklakn dsan uri. Mniq kska uyas
ka hiya o brahun kana pkla pnegluban
dxgal ni rudan ni ita nanak. Mdka saw
rngagan Rabay mtgsa “qulung tgluus
balay kmeuruy ni klaun na balay do,
kika mha na spusu ni msgasuq mkla
ka hnici knkla kn dsan rudfan.”

Tai swa murug uyas ni mlglug
ta, tai saw euyas ni rmgrig o pxal
pstutuy kska lnglungan ta pnlubang ni
pshjil qmita knkla kn dsan.

她提醒我們，傳統舞蹈不只是
模仿，而要了解背後的文化脈絡。
舞與歌，是記憶的載體，也是傳承
的語言。透過這些作品，我們不僅
聽見聲音，更看見歷史，感受到一
份深深的文化情感。

《Iyah mgrig kana》是一首邀請大
家跳舞的歌，也是一封文化的邀請
函。它讓我們在節奏中重新認識自
己與祖先、土地的關係。
正如 Rabay 老師所說：「只要族人
願意細細觀察與體會，就能理解祖
先留下的文化脈絡與深意。」

讓我們隨節奏而動，讓歌聲與
舞蹈再次喚醒我們心中對文化的連
結與驕傲。

mutaluvaivadha ka cekungu
原工出列

*twalai Kinula ka taielrelrelrea mabulrubulru
ki tahudrawdrange,
padhaana asulraelrapela kalrithethe.*

來自吉露文健站日復一日的溫柔堅持

**abibilrilinga ki kingiana, sapathagili
ki sunguana.**

singikai ki kiyake pathahukai ki
aikisihapale tahamangeale ka caili 2.0
ki Yingcumingcu ka nisavidha tupacase,
kay YingcumingcuWiyingkai twalai
ku tathagila ki 109 ka caili ikay
ikai cekele Taiwan wacegecegenga
ku sialribeta ki 400 ku taielrelrelrea
mabulrubulru ki tahudrawdrange.

lakay yakai Vudaigu Kinula
ka cekele, amani ku abibilrilinga
kipacegecege ikai ki swa Akauking.sa
pelaela kay swaSiHu, si papawlingau
ki Sungciu ku nikelreta ku tapalikaiya,
kay kinauwacekela pathagili papiya
ki inunga ka kaelrea masiasilange
padulru ku apacegecega.

kayvai apaacegecega ka kaelrea
makucingalre tuhamuhu, kay tadavaca
kidaili ki cekele si papulatadre
kisilape ku aunga ki mapapangale si
layacengecege, sihaupasuludrunga
ku umase ki cekele amani ku
amaicubunga ka akualria, kudra
apamudrua ku aiamani ku siahapale
miyalri ka amakualrialriya ka aunga.

縣裡最後一站，村裡的第一戰

依據長期照顧十年計畫 2.0 原
住民族專章，原住民族委員會自
109 年起在全國設置了超過 400 處
的文健站。

而位在霧臺鄉的吉露部落，便
是縣裡的最後一站。當縣政府窗口
下達最後的通知，以及提醒村長計
畫的時效性後，部落便開始了四處
奔走的籌辦之路。

這條興建的道路成立起來並不容
易，除了必須克服長期人口外移與
青壯人口不足等挑戰，在滿足照服
員人力的需求上更是面臨一大困
境。

大武魯凱語

ku Sungciu mapapalribuli ki swaKyukai(Ziulrikai), kisamula kisilape ku tasudalepa pikai si ku aimahasikai ka umase, anatuma la ikai ku asakuesadha ki tahudrawdrange mabulrubulru miya.

sa ikay inya takipakualriya kisilasilape, ku Sungciu la kidringai ku tangea ku yakainga byuying kipuawnga, laikainga ku takilrialringava pathahukai ki tahasihapahapale, kudra yacengecenge ikaykai Gukusiu kaungu ka Kalazupu, amani ku aswalalanga amani ku tahasihapahapale, amanilringa ku aswalalanga tukaelrea ki taielrelrelrea mabulrubulru ki tahudrawdrange ki suKinula.

lu ngulrialringau ku tangilribata kau Kalazupu, macicava myaikai“nau palalava piya ku maelana ka aunga amiya kay kidremedremeli sikatha.” ngwabebelenge ku tatubalreneini, ku nagathimiini twatapiya palraingi, sika ngyalribatenga ku luapiya ka caili.

村長攜手吉露循理教會，積極尋覓合適的場地與人力，期盼能讓部落長者們能有更好的環境。

就在這樣艱困的條件下，村長成功找到曾任職於醫院、具有照服經驗，當時在鄉公所服務的巴秀惠 Kalazupu 擔任創站初期的照服員，可說是吉露文健站的開路先鋒。

談起當年的回憶，秀惠微笑著說：「那時候只是想試試不同的工作」語氣輕描淡寫，加入的決定看似答應的隨性，一做卻是好幾年。

apapelaela ki vayvai ki vayvai palraingi

日復一日的願意

ku amani ku tangadranelringa ki cekele ka taielrelrelrea mabulrubulru ki tahudrawdrange, aisiamece ku takithiathiathingala ku tangimiyaiya ku tasihapahapala ki Kacalrisilrisiya, ku madradrau ka pathaheva aiamani ku drausulu ku nakakwakudha ki Kacalrisilrisiya.

作為部落中重要據點的文健站，除了要背負著原民長照的偵測站，更具有傳統文化寶庫的功能；

aisihapale ki tahudrawdrange,
aipatahumaha ki lavavalake,
yacengecege si tahasihapahapale ku
akicawcakuwana ku Kacalrilrisiyana ka
vaga si kakwakudha.

lu kitubulruwa ki Kalazupu
ku tapiya pathagili ki nimakavala,
macicacava tubalre “tali amani lu
aceaca ki lalake pangidrakaale.”

提供基本的長者照護服務外，
也供應了幼兒、青年及照服員學習
族語和傳統文化的一大管道。

問起服務站的一天是怎麼開始
的，秀惠爽朗的笑說「大概是喊自
己的孩子起床吧！」

ai ku patengatenga kay aunga kai ku
kucingalra silrialribate lu pangivelevela
ki ngudui sikatha, ku tamahahamava
lualeala ki lalake pangidrakale,
amani lu isadranga ku umase, kay
tahasihapahapale pathagithagilinga
kaungu.

但實際上的工作遠比動動嘴巴還要
困難非常多，唯一和喊孩子相同的大概是，在大家尚在休息時，服務員的工作便開始了。

ku nimakavala ki
tahasihapahapale, taha twaalai ku
babitinga ki kyukai lu amiyalrealre
pathagili.

lu kainakela ku latahwahudrange,
pathagithagilinga pasikai idra
akibulruwa padulru : kidremedreme
ku amasakaykaiya, atangukakaiya,
swalrili velelevele ku lacukui si alruunu,
swapiti ku asahakaiya ka lamanema,
ngutatiki patakela kidremedreme,
pakai ku apakamaesadha kadrulru ku
kidremedreme ki tahudrawdrange lu
mudaane.

lu tulrepenge, laipacungulunga
ngivelevele pakaculu ki kinaumasa,
masiasilange pausaseege, apaalrualrugu
ki drapale, pakathemeace ki kinaumasa
pasaelre.

lu tulrepengenga si makakanenga ku
kudrali, kau Kalazupu si hedelaneini
lauwanga ki tingau si pauwanga ki
tingau kiruku idra mabulrubulrulini
ki latahwahudrange si kudra takela
ki ehai, culuwa, la apacucunu ki
tahudrawdrange papaulringau ku apiya
lu adhaana.

照服員的一天，總是從教會裡
安靜的早晨開始。

在長者尚未抵達前，他們便開
始為當天的活動做準備：思考流程、
規劃動線、搬移桌椅、擺放器材，
每一個細節都力求周到，只為讓長
者一踏入，就感受到溫暖與秩序。

緊接著，是活動前的暖身激勵操，
一起伸展、踏步，讓身體與精神都
漸漸甦醒起來。

長者活動結束，用餐離開後，秀惠
與夥伴便忙著 key 上午留下的資料
與數據，不忘用各種方式提醒長者
明天要做的事。

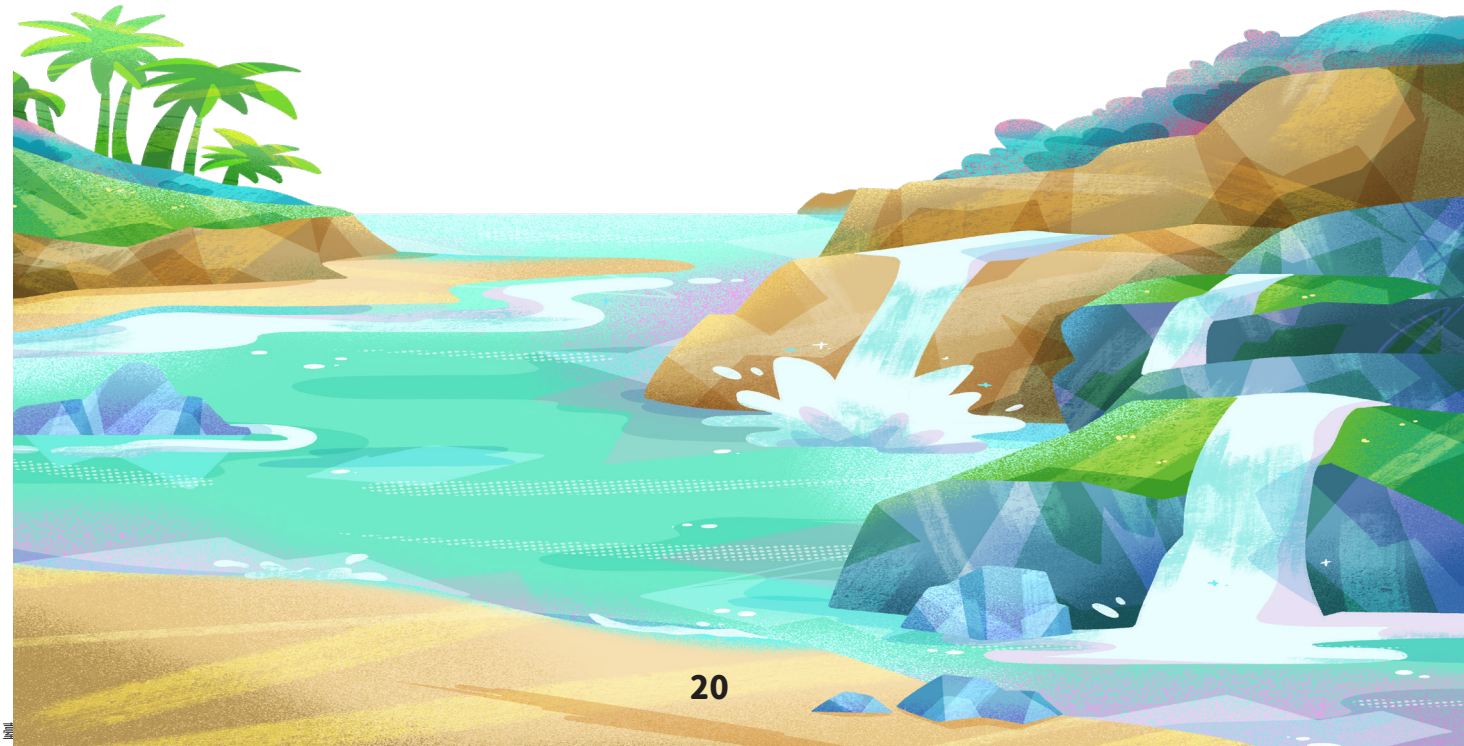

lu ceelemadu myaki kadruwa
ku manema, ai kivayvai kivayvai,
ki caicaili caicaili apapelaela, ku
takitualravanenga ki tahudrawdrange,
kadruwanga ka aimaka pakakadruwa
ikay taielrelrelrea mabulrubulru
makanaelre.kadruwanga ka aimaka
pakakadruwa ikay taielrelrelrea
mabulrubulru makanaelre.

ikay ki nimakavala, kau
Kalazupu yakai ki makaelaelaela ka
aunga ngipalrivaevaevange, laibekace,
pyaiyanga kwalri kau Kalazupu la
ngikalrakalrale pasilribate ku zikange
ikay ki aunganeini, ai kadruwa
ku tacingulra, kiapautenga sana
ngilalranga twatuma, sanaka kadruwa
ka kisudalrumadu ka aunga aitaha
kalrigilimadu.

這些看似平凡的日常，日復一
日、年復一年，早已成為部落生活
中不可或缺的一部分。

整天的身份在不同工作間不斷
切換，看似熟練的日常，當時也讓
秀惠吃盡苦頭還時常超時加班，她
沒有埋怨，只是相信慢慢做，所有
不熟練都是在學習。

**kuta yakai ku taingea ku aitaha
auwaneta pwalrima ka aunga.**

ikay ki taielrelrelrea
mabulrubulru ki tahudrawdrange,
mahamahamau ka kyacawcawcakuwa.
kay tahudrawdrange yakai ku
makalrwalrumale
twaisu; kay yacengecenge yakai ku
makalrwalrumale giki; mahu amaninga
kudra tangipalrivaevaevanganelringa
ki cekele, padrumudrumulru ku
amahaihaisa.

patwalai ku takiruka ki
tahasihapahapale makaceelemadu,
kudra nawatipedresa luikai tauwana
ka tahudrawdrange, lukelanga
ikay taielrelrelrea mabulrubulru ki
tahudrawdrange, ahakai ku zega, kacudu
ahangudui pelaela putaluvayvai ku
tangilribatanelini, ku wacekecekelelini
la dulruna patwalai ki takirukiruka
ki tahudrawdrange hau pailrepenge
thingale ki lamahudrawdrangelini.

我們都有一件非做不可的事

在文健站中，每個人都在學
習。長者有健康操比賽、青年有戲
劇族語比賽；據點彷彿部落的樞紐
中心，推動著彼此的連結。

從照服員的紀錄中可以看見，
平常在家嚴肅的長者，來到了文健
站可能會用繪畫、影片或口述的方
式說出自己的生命故事，而家人也
從紀錄中認識了不同面貌的家人。

mutaluvaivadha ka cekungu
原工出列

kau Kalazupu mainu myaikai,
sataupathagilaku kadruwa ka wathingale
kwacalrilisiya, ai kay tataelreaneli
ki tahudrawdrange, kadruwa ka
wathingalenga kilalra sikathaa,
wathingalenganaku ku makakalra ku
kadruwa ka amakaahakaiya ku vaga si
thingale ka aunga.

“lwalranga, asiluiyaa kay
tahudrawdrange peaelaela maduwa
ku taikalra ka sahakaikaiya twatuma”
kau Kalazupu amiyakai, kay
tahudrawdrange, paceele nakuwa
ku tangimiyaiya idra patengatenga
ka twabalace ikay ki cekele niya, ku
tangadranerlinga ki bungka ikai ki
kadruwa ka apakahacanga ka zikange,
ngwatatititiki isahubu si ngilrepenge.

lu amaniya kudra titikiyanenga
ki swaVudaigu, si amani kudra
makakalranga ku simamilringa ka
lrikisi ka cekele, kayvai paucungulu
paususulu niya amanilringa kudra
aitaha auwanemadu pangimiya ka
aunga, kadruwa ka amece sikatha,
amani kudra apikaiya ki kidremedreme
ngipapaulringalringau.

秀惠不好意思地說自己族語一開始
並沒有這麼好，但是在和長者的相
處中，她不僅開始聽懂了族語更是
知道了更多語言也無法闡述的重要
事情。

「慢一點，因為老人家會告訴你不一樣的做事方式」秀惠說文健站的長者們，讓她看到生活與扎根在部落的樣貌，而文化的精髓便是在急不得的時間中，一點一點累積產生的。

作為霧臺鄉最小，累積悠久歷史的古老部落，傳承始終是一件「非做不可」的事，不只是責任，更是一種內在的召喚。

sana kelanga ki sakaulrepenge ki
caili, kay taielrelrelrea mabulrubulru
ki tahudrawdrange ki swaKinula,
maelrelre si madrekaadrekaase mapelaela
ku amabulrubulruwa lu sakacaili,
twalai ki watinunu, twahameca,
waulryulri ku lrikisi ki cekele si
sidrwadrumana ka senai, amani ku
pahake ki tahudrawdrange paususulu ki
mwabalribalrithi ka tinukucingalra ka
lalrigila.

kay yacengecenge kiasilasilape ku
swadalepe liniya ka lrigila, lakay
tahudrawdrange, kadruwa ku icilra
patahumaha liniya.

sa kikitububulru kau Kalazupu
ku bibilrilinga ka sapasapukuwana ki
yacengecenge, amiyakai, “ kay vaga
kadruwa ka amani ku watatelenge
ki tahasihapahapale, lu ahakaiya ku
kacalrilisiyana kawhiva amani ku
sahakaiya makisudaudalru ki umase.”

patwalai ikay tasihapahapala, kay
kinauwacekela pathagili haupapuadrangi
tubalace, pelaela sana aumase kayvai
tikiya si kathahihi ka cekele, yakai ku
madradrau ku lelenga ku apangimiya
pailrepenge.

每到年末，吉露文健站便會與長者們一同討論來年據點的學習主題，從織布、編籃、口述歷史到傳統歌謠，都是長輩們願意傳給下一代的寶貴智慧。

青年找尋適合自己的技能，而長者們，慷慨的給予。

秀惠在採訪的最後想鼓勵青年，「語言不是成為服務員的阻礙，說族語只是更深入交談的方式」

透過照服工作，部落裡的人們開始深耕，並告訴大家在這小而美的部落，有更多宏大的願景正在實現。

O malayapay to narakatan i pikerid to sanoPangcah hananay ko pipakafana' ato hinatalaan i ikor

沉浸式族語課程執行歷程心得與未來展望

Nano 109 a mihecaan i, misatapangay to ko Ming-lyen a kongkoan tona “SanoPangcah han ko kaemangay a mipakafana' to sowal ato serangawan” hananay a halaka. Tangasa anini i, limaay to a mihecaan. Adihay ko hasasowalen tona kalosapakafana' ato maanen a mipakafana' ko kaemangay to sowal ato serangawan no Pangcah. Mapahapinang ko pipakafana' to sowal hananay i, cowa kaeca a miliyas to serangawan ato pisanoPangcah a caciyaw i kalo'orip ita. Cowa karocek ano itira sa i kongkoan a minanam. O kakeriden no mita ko kaemangay a talaniyarō' a mitinako to 'orip no Pangcah.

自 109 學年度起，我們學校推動『沉浸式族語樂學課程』，今年已進入第五年。這段歷程中的課程規劃和教學方法，顯示語言教學與文化及日常使用密不可分，更反映出族語只在學校學習是不夠的。我們還要帶領學生到部落體驗阿美族的生活。

O serangawan no Kenoy ko sa'ayawan a minanam

Itiniay i Kenoy ko kaitiraan no kongkoan niyam o Ming-lyen. Roma sato, itiniay i kongkoan niyam ko sefi nona Kenoy hananay a niyaro'.

Makalitoloay ko tamdaw no ka'aloman no Yencomin a mitiliday i Ming-lyen. O no Kowaping aca a sowal ko kafana'an no kaemangay i loma'. Saka, mihalaka kami to papakafana'en to kaemangay a nananamen i, o serangawan no Kenoy ko sa'ayawan a miparocek. O kongko, dateng, lisin o kiloma'an, misaliliw, mikesi', radiw, kero ko ka'ayawan a pasilsil i kalosapakafana'. Pakayni i serangawan ko pinanam, sanoPangcah han ko pipakafana', hay adihay ko matengilay nangra a sowal/ngiha' no Pangcah.

一、課程起點從 Kenoy 部落出發

明廉國小地處花蓮市 Keoy 部落，Kenoy 部落的聚會所就在明廉國小校內。

原住民人口數佔明廉國小學生總人數 1/3。語言背景則多為第二語言學習者。因此，我們初期課程設計以 Kenoy 部落文化為主體，如傳統歌謠、舞蹈、故事、野菜、豐年祭、捕鳥祭、海祭等主題活動為首要課程規劃與教學內容，讓學生從在地部落文化出發，建立語感及文化涵養。

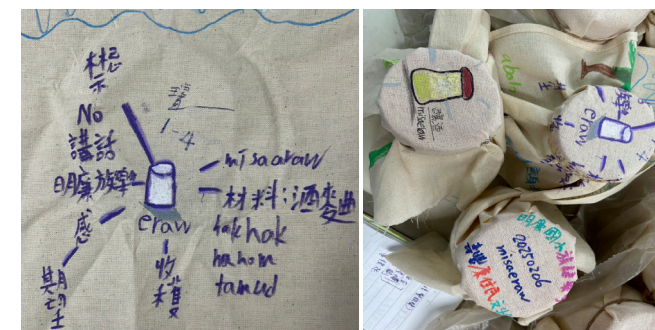

▲族語樂學野菜學習單

'Ayaw no tosa a mihecaan, pakafana'en niyam ko kaemangay a misanga' to 'alifongfong. Tayra kami i kaikor no Ce-ci a piwing. Ira ko padatengan no akong no kaemangay itira. Pakafana'en niyam ko kaemangay to dateng no Pangcah. Midateng to tatokem kami, panokayen i kongkoan, pakafana'en ko kaemangay a misidateng, misawsaw, mitangtang. O sakalahok niyam, ira ko hakhak, siraw, lokiw, foting ato kohaw. Sa'aredet sa ko kakomaen no kaemangay! Ano miliyaw ho i, komaen ho kami to hatiraay a kakaenen sa. Roma sato, tayra kami i loma' no sikawasay no Kenoy. Cowa to ka'araw no kaemangay ko pidemak no sikawasay to pisalisin anini. Saka tayra kami i loma' ningra a mitengil to pitawcikel nira to demak nira itiya ho.

前兩年我們教小朋友製作阿里鳳凰，還去學校附近的慈濟醫院後方，那裡有小朋友的阿公的菜園。採野菜帶回學校教小朋友如何整理、洗菜以及煮野菜湯。我們的午餐有糯米飯、醃肉、路蕎、魚和野菜湯。小朋友吃得津津有味，表示希望以後能繼續這樣的午餐。另外，我們帶小朋友去 Kenoy 部落的祭師家。時代變遷，諸多文化消失，百聞不如一見，聽聽阿嬤講述古老的經歷。

Mangata to ko kiloma'an, o niyaro'ay a singsi ko mipakafana'ay to kaemangay to radiw, kero. O misidayan no to'as a radiw ko minanaman no kaemangay. Ira i laloma' no radiw ato kero ko narakatan ato kaso'elinan no to'as. Misalama to 'acocol o tasalaman no to'as itiya ho. Ya 'acocol ato sasanga'en a paimpican i, tolisen, pacengelen ko milayapan i pinanam to serangawan i laloma' nira. Itira i kiloma'an i, patengilen ato panengnengen ko 'alomanay to minanaman a radiw ato kero. Ya misanga'an a paimpican i, paliwalen i kiloma'an. Maolah ko kiing ato taypiyaw to miconga no kaemangay, nawhani, mapaconga ko pipodaw no wama no kaemangay i conga, o sakatongalaw no kakaenen no loma'ay kora lalok no wama nira a malingad i kanikaran a masetik.

豐年祭快到了，由部落族人老師教小朋友唱歌、跳舞、玩傳統陀螺。這些歌謠代代相傳，記錄著我們的歷史與信仰。陀螺和要製成筆袋的布，畫上文化課程中所學文化知識的線條和顏色。那些所製作的筆袋在豐年祭會場出售。小朋友的畫作深受議員和代表的喜愛，因為，筆袋上的畫作是爸爸為了讓家人溫飽，一大清晨在海邊捕撈魚苗。筆袋銷售一空，收入全捐贈給部落發展協會。

Maeminay ko mipaliwalan a paimpican. Oya milietanan a payso i, o sapahofi to niyaro'ay to sakatongal nangra a mipacakat to kaloserangawan no niyaro'. Onini a demak a maemin i, masolot ko faloco' no kaemangay a mikihatiya to demak no niyaro', malalok to a minanam to sowal ato serangawan no Pangcah.

小朋友深受這件事件影響進而樂於參加部落活動，樂於學習自己阿美族的語言和文化。

▲傳統與傳說儘在我的筆袋—概念設計

Tayra i Fata'an, Rinahem, Lidaw a minanam

Sakatolo to a mihecaan i, patinakoen ko kaemangay a mida'eci saan ko sowal no kociw singsi niyam ci Fang-ce-ming. Saka, keriden niyam ko kaemangay talaFata'an a mida'eci. Talasefi no Fata'an a minengneng to tadaloma' no to'as itiya ho. Mitengil to pipakongko no fayi to misidayan no to'as i hecek a kongko.

Sakalima a mihecaan i, tayra i Rinahem kami. Itira i Wen-o-kwan a mihatatanam a misa'eraw. Mitaliyok to niyaro' a mihapinang to pinalengaw, o kamaya, facidol, kingking ato 'icep. O mahawikiday na Doci ato ci Lalakan kona sepat a pinalengaw. Ala han i, itira i Lidaw a mitengil to pipakongko no tomok toya pikalican na Doci ato ci Lalakan, ato mirakat to niyaro' no Lidaw i, mafana'ay to ko kaemangay tona sepat a pinalengaw.

臺北市母語巢《puqenetj 知識》季刊

二、走訪太巴塢、里漏及光榮部落

第三年，我們的校長方智明教導我們讓學生體驗採箭筍，所以，我們帶學生到太巴塢採箭筍，中午就在部落長輩家剝箭筍、吃箭筍。我們還去太巴塢祖靈屋參訪、聽長輩說石柱上祖先留傳的故事。

今年，我們到壽豐光榮部落製作酒釀，走讀光榮部落的建築街景以及辨識植物，特別是尋找那四種被祖先 Doci 和 Lalakan 一同帶來的植物——毛柿子、麵包果樹、番龍眼以及檳榔樹。這四種植物與 Doci 和 Lalakan 的木船一起，我們在東昌部落聽頭目講述祖先的故事，以及走讀東昌 Lidaw 部落文化時，已深入學生印象。

Nano pisanga' to nananamen a tilid tangasa sakarocek no minanaman a saseking, mihamon ko kaemangay to misanoPangcahay ko tireng tangsa i kakahian nangra a mikihatiya a miseking to sowal no Pangcah.

Tona lima a mihecaan i, misanga' kami to sakacalloway no kaemangay a minanam to sowal a tilid, misanga' haca to pakomodan ko tilid ato conga i paya, i tingnaway a sasekingen o "Kahoot" hananay. O kaemangay i, awaay ko kafana'an nangra to sowal no Pangcah, saka toya sakacecay a mihecaan i, sanoPangcah han no singsi a mikitoh i, mafokil cangra to mikitohan no singsi. O singsi sato i, rarom sa to kafokil no kaemangay. Mipatihi kami a mifoheci to kitoh no singsi, patongalen ko sasing ta sipinang sato ko kaemangay to sowal no singsi. Mananam to ko kaemangay i, misanoPangcah to a mihamham ato milicay. Tongal sato ko mikihatiyaay to sasekingen to sowal no Pangcah, saka, mitongal kami to sapakafana' to sasekingen, hay maseking no kaemangay sanay ko piharateng. Anini a mihecaan, o pakasekingay a kaemangay i, mata'elifay ko 93 a pasento.

三、逐年深化：從教材到任務型學習，學生自我認同到願意參加族語認證測驗

歷經五年，我們逐步自編教材、融入文化詞彙和圖片的桌卡、Kahoot 線上族語測驗。雖然多數學生在入班時幾乎沒有族語語言能力，第一年部落耆老全族語授課，學生沒能聽懂，耆老既錯愕又難過！但隨著協同老師的居間雙語補充，加以 PPT 大量的圖示，才獲得解決。學生的語言吸收效果逐漸顯現，學生開始以族語問候、表達簡單的族語。參加族語認證的人數逐年增加，因此，今年我們的課程設計也同步調整，以協助學生通過族語認證測驗，今年通過率達 93%。

O patosokan no tayal i ikor “Kalalok kita a misanoPangcah”

O mamiliyaw ho kami a matayal tona demak. Kaorira, o nanay to pisanoPangcah no kaemangay to mato'asay a caciyaw i, adihay ho ko kacango'otan niyam to sakanga'ayaw no demak. O kafana' no tamdaw a caciyaw i, ano ca katomes ko kafana'an nira to maamaan a nganganan ato pinangan no kasarayaray no sowal i, cowa ko mamasadak i ngoyos nira kora sowal. O no Kowaping ko milayapan no kaemangay ita nanohofoc, tolo anca limaay a mihecaan ko pitatengil to sowal no Kowaping, nga' mafana'ay a caciyaw. Saka, o sowal no mita o Pangcah, misanoPangcahay kita i loma' to romi'ami'ad haw? Anini, ida' hananay ita ko pipakafana' no singsi i kongkoan. Nika, marocek ko milayapan no kaemangay a fana' sa to a misanoPangcah? O sasa'icelen ita a miharateng to samaanen a misi'ayaw kona demak. Nanay, matatodong ko pipakafana' no singsi i kongkoan, malalok ko akong, ama:, ina, mama a misanoPangcah i loma'. Aka palahedawen ko sowal ita i ngoyos ita, ta tahada'oc ko sowal ita.

四、面對挑戰展望未來：讓語言持續被說出來

我們將繼續這項計畫，但在幫助小朋友流利使用族語方面仍需努力。要流利講一種語言，必須具備足夠的詞彙和語法知識。我們的小朋友一出生所聽到的是華語，三年或五年聽華語才會講華語。所以，我們的族語有被我們在家天天使用嗎？現今我們很依賴學校的族語老師能完成這個任務，但是，小朋友能因此而會說一口流利的族語嗎？這是我們要努力面對的責任。但願我們老師的教學策略能適得所，家中的阿公阿嬤媽媽爸爸們能勤說族語。只有讓族語在我們口中流傳，才能使其永存。

Nanay, o misanga'an niyam to sakipakafana' i, maparocek i conga ko sakicaciyaw no kaemangay i loma' anca icowacowa. Masongila' ko pisanga' niyam to kaolahan no kaemangay a minengneng ato misalama o PPT ato Kahot hananay. Oya pipatinako to kaemangay a mikihatiya to kiloma'an, tayra i niyaro' no Pangcah a miliso', mida'eci, misa'eraw i, oyanan to. Roma a miheca, o mamisanga' to diwas ato sifanohay kami. Patinakoen ko kaemangay to talato'as a lisin no Lidaw. O tadamaanay kona diwas ato sifanohay to sapatakid to to'as i talato'as a lisin. Nanay o malayapay no kaemangay itini tona sanoPangcah hananay ko pipakafana' i, cowa ko sowal a cecay ko malayapay; mapalamit i faloco' nangra ko serangawan no mita, mihamon haca cangra to tireng no niyah, ta malasakatadamaanay a sakatahada'oc no sowal ato serangawan no mita o Pangcah.

馬蘭阿美語

希望我們製作的圖卡能讓小朋友在家或其他場合使用。我們所製作的 PPT 教材與 Kahoot 測驗，能提升學生語言互動與學習趣味。讓小朋友參加豐年祭的活動，走訪部落，採箭筍、製作酒釀，以及新年度課程裡，要讓學生製作人生的祭壺（男祭壺 diwas 和女祭壺 sifanohay），感受東昌 Lidaw 部落族人的祖靈祭活動，家家戶戶與祖先連繫的祭壺用具是多麼的珍貴。期望小朋友在沈浸族語樂學的課程裡的獲得，不僅沉浸語言，更深植文化，成為我們族語永續傳承的重要基石。

發行單位 / 臺北市政府原住民族事務委員會

地址 / 110204 臺北信義區市府路 1 號 (西區 5 樓)

電話 / (02)2720-6001

執行單位 / 臺北市立大學

網址 / <https://taipei.pqwasan.org.tw/>

總編輯 / 林潔

編輯製作 / 邱意庭

族語翻譯委員 / 太魯閣語 陳淑芬

郡群布農語 林美芳

大武魯凱語 杜富菊

馬蘭阿美語 朱珍靜

族語審查委員 / 太魯閣語 林景山

郡群布農語 邱蘭芳

大武魯凱語 杜富菊

馬蘭阿美語 林錦宏